

Bruselj, 3. julij 2024
(OR. en)

11601/24

PHYTOSAN 166
VETER 87
AGRI 542

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	11022/24 INIT + COR 1
Zadeva:	Sklepi Sveta o sofinanciranju fitosanitarnih in veterinarskih programov ter nujnih ukrepov s strani Unije

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o sofinanciranju fitosanitarnih in veterinarskih programov ter nujnih ukrepov s strani Unije, ki jih je Svet (kmetijstvo in ribištvo) odobril na 4037. seji 24. junija 2024.

Sklepi Sveta o sofinanciranju fitosanitarnih in veterinarskih programov ter nujnih ukrepov s strani Unije

1. Program Enotni trg je finančni instrument Evropske komisije za podporo ukrepom držav članic, s katerimi se med drugim zagotavlja visoka raven zdravja živali in rastlin v Evropski uniji. Države članice se v zadnjih letih soočajo z znatnim zmanjšanjem stopnje sofinanciranja svojih veterinarskih in fitosanitarnih programov za izkoreninjenje in obvladovanje v primerjavi z ravno iz prejšnjih let. Države članice menijo, da to vpliva na doseganje ciljev politike Unije glede visoke ravni zdravja živali in rastlin.
2. V teh razmerah je belgijsko predsedstvo je izvedlo oceno, kakšen je učinek tega zmanjšanja sofinanciranja v povezavi s splošnim povečanjem stroškov v zadnjih letih na podlagi dveh vprašalnikov, naslovljenih na Delovno skupino za živali in veterinarska vprašanja (direktorji veterinarskih uprav) in Delovno skupino za rastline in fitosanitarna vprašanja (direktorji fitosanitarnih uprav).
3. Osnutek sklepov Sveta iz priloge k temu dopisu temelji na rezultatih navedenih vprašalnikov in poznejših razpravah navedenih delovnih skupin ter so ga podprle vse delegacije na ravni delovne skupine¹.
4. Na podlagi navedenega naj Odbor stalnih predstavnikov (1. del):
 - a) potrdi dogovor glede besedila sklepov, ki je navedeno v prilogi k temu dopisu,
 - b) priporoči, da Svet odobri sklepe iz priloge k temu dopisu.

¹ Seja svetovalcev/atašejev (AGRI – veterinarstvo, fitosanitarna služba) 10. junija 2024, ki ji je sledilo neformalno posvetovanje (WK 8338/2024).

Zaključki Sveta

SVET EVROPSKE UNIJE –

1. OB POUDARJANJU, da je ohranjanje visoke ravni zdravja živali in rastlin bistvenega pomena za Unijo, saj je ključno za zdravje ljudi, prehransko varnost in varnost hrane, biotsko raznovrstnost in gospodarsko blaginjo Unije;
2. OB OPOZARJANJU, da je podpiranje zdravja rastlin in živali ključno za kmetijski sektor, in OB IZPOSTAVLJANJU, da je učinkovito upravljanje zdravja živali in rastlin, vključno z ukrepi nadzora in izkoreninjenja, bistveno za zagotavljanje varnosti uvoza in notranjega trga ter zaščito izvoza;
3. OB POUDARJANJU, da se zaradi pretoka potnikov, podnebnih sprememb in nenehnega večanja obsega globalne trgovine večja nevarnost pojavi škodljivih organizmov rastlin in bolezni živali, zaradi česar je večje tudi tveganje škodljivih posledic za zdravje živali in rastlin;
4. OB OPOZARJANJU, da sta preprečevanje in zgodnje odkrivanje morebitnih izbruhov škodljivih organizmov rastlin in živalskih bolezni izjemnega pomena, saj so ukrepi za izkoreninjenje povezani z višjimi stroški, vključno s finančnimi stroški in stroški v zvezi z vplivom na zdravje ljudi, okolje, ekosisteme in družbo, pa tudi v zvezi z negativnim vplivom na javno mnenje;
5. OB OPOMINJANJU, da se je letna stopnja sofinanciranja Unije za fitosanitarne in veterinarske programe ter nujne ukrepe v obdobju 2023–2027 zmanjšala za 60 %, ker je bil proračun, ki je bil predhodno dodeljen takim programom, prerazporejen za reševanje nepredvidenih zdravstvenih kriz;

6. OB IZPOSTAVLJANJU, da zmanjšana obseg (zajeti škodljivi organizmi/bolezni) in stopnja sofinanciranja s strani Unije v povezavi z višjimi stroški vplivajo na zmogljivosti fitosanitarnih in veterinarskih služb, da bi izvajale učinkovit nadzor, potreben za uresničitev ciljev preprečevanja in zgodnjega odkrivanja;
7. OB OPOZARJANJU, da bi bilo treba zmanjšati upravno breme, ki na primer izhaja iz upravljanja nepovratnih sredstev za sofinanciranje s strani Unije ter zaradi znižane stopnje sofinanciranja s strani Unije predstavlja še bolj nesorazmeren delež zneska nepovratnih sredstev;
8. OB IZPOSTAVLJANJU, da je bistveno, da imajo pristojni organi na voljo zadostne finančne in človeške vire za opravljanje potrebnih nalog glede na širok spekter in kompleksnost nalog na področju zdravja rastlin in živali v okviru pristopa „eno zdravje“ –

Zdravje rastlin

9. POUDARJA pomen Uredbe (EU) 2016/2031 o ukrepih varstva pred škodljivimi organizmi rastlin, katere cilj je preprečiti vnos karantenskih škodljivih organizmov in novih škodljivih organizmov rastlin in njihovo širjenje v EU.
10. OPOZARJA, da sta preprečevanje in zgodnje odkrivanje morebitnih izbruhov škodljivih organizmov izjemno pomembna, zlasti v zvezi s prednostnimi škodljivimi organizmi, ki predstavljajo najresnejše gospodarske, okoljske in družbene grožnje za države EU.
11. NADALJE OPOZARJA, da sta nadzor in obvladovanje izbruhov karantenskih škodljivih organizmov rastlin še posebej zahtevna in zelo kompleksna, saj to za Unijo pomeni približno 400 karantenskih škodljivih organizmov in skupin škodljivih organizmov, ki zadevajo širok nabor rastlinskih vrst in rastlinskih proizvodov v najrazličnejših okoljih (gozdovi, kmetijstvo in mestna območja).

12. POUDARJA, da so se z izvajanjem novega režima za zdravje rastlin znatno povečale naloge in delovna obremenitev držav članic, zlasti v zvezi z ukrepi nadzora in izkoreninjenja.
13. IZPOSTAVLJA, da je sofinanciranje fitosanitarnih programov in nujnih ukrepov s strani Unije bistven del novega režima za zdravje rastlin in programa Enotni trg ter nepogrešljiv element za uresničitev njegovih ciljev.
14. V zvezi s tem PRIZNAVA pomen izvajanja kvalitativnih in kvantitativnih raziskav škodljivih organizmov rastlin, zlasti prednostnih škodljivih organizmov, ter JE GLOBOKO ZASKRBLJEN nad dejstvom, da so posledice zmanjšane obsega in stopnje sofinanciranja s strani Unije že opazne in bi lahko ogrozile cilj zgodnjega odkrivanja ter da je težje izpolnjevati obveznosti, ki izhajajo iz veljavne zakonodaje in programov na področju zdravja rastlin;
15. POUDARJA, da je podpora za zdravje rastlin tudi podpora kmetijskemu sektorju, saj odpravlja ali zmanjšuje potrebo po odstranjevanju novih škodljivih organizmov ali karantenskih škodljivih organizmov, kar kmetom omogoča boljše izvajanje integriranega varstva rastlin pred škodljivimi organizmi.

Zdravje živali

16. PONOVRNO OPOMINJA, da mehanizem za sofinanciranje veterinarskih programov in nujnih ukrepov obstaja že več let in se je izkazal za koristnega, saj je bil uporabljen za izkoreninjenje določenega števila bolezni v več državah članicah in za izboljšanje zdravstvenega stanja v zvezi s številnimi drugimi boleznimi živali.
17. OPOZARJA, da je ohranjanje visoke ravni zdravja živali pomemben cilj EU, saj je bistveno za zdravje ljudi, kar zadeva preprečevanje zoonotskih bolezni, varnost hrane in prehransko varnost, bistveno pa je tudi zaradi manjše potrebe po antimikrobičnem tretiranju, s tem pa manjšega tveganja za antimikrobično odpornost.

18. UGOTAVLJA, da zmanjšanje obsega in stopnje sofinanciranja že vpliva na doseganje visoke ravni zdravja živali v nekaterih državah članicah, saj so se dodatni stroški prenesli na kmete in pristojne organe, zaradi česar so morali ponovno prednostno razvrstiti programe za zdravstveno varstvo živali, in PRIZNAVA, da je pod pritiskom tudi zmožnost nekaterih držav članic za preprečevanje in obvladovanje bolezni, ki ne spadajo v kategoriji A in B.
19. ZAVEDA SE, da vse države članice v prihodnosti pričakujejo še hujše posledice za zdravje in dobrobit živali.
20. PONOVO POUDARJA svojo zaskrbljenost zaradi sedanje delovne obremenitve in upravnega bremena za države članice.
21. ODLOČNO POUDARJA, da bo izpolnjevanje obveznosti, ki izhajajo iz veljavne zakonodaje in programov na področju zdravja živali, zaradi tveganja, da ne bo mogoče zagotoviti ustreznega financiranja na ravni EU in držav članic, zahtevnejše, in POUDARJA, da bi to lahko privedlo do manjše enotnosti na področju zdravja živali po vsej EU.

SVET EVROPSKE UNIJE ZATO

22. POZIVA Evropsko komisijo, naj ob upoštevanju zgornjih mej iz večletnega finančnega okvira[...] Unije razmisli o ravni in načinu financiranja fitosanitarnih in veterinarskih programov ter nujnih ukrepov, ki:
 - a) sta sorazmerna s sredstvi, potrebnimi za doseganje ciljev režima za zdravje rastlin in živali,
 - b) omogočata tudi zadostno prožnost za upoštevanje kriznih razmer, ki so posledica nenadnih izbruhov škodljivih organizmov rastlin in bolezni živali;
 - c) upoštevata [...]prijavljeno znatno povečanje stroškov za osebje in laboratorijske analize.

23. POZIVA Evropsko komisijo, naj preuči, kako bi izboljšali upravljanje fitosanitarnih in veterinarskih programov ter nujnih ukrepov, ki jih sofinancira Unija v okviru programa Enotni trg (sklop za prehransko verigo), in zmanjšali upravno breme, zlasti:
- a) z uskladitvijo postopka predložitve vlog za nepovratna sredstva za sofinanciranje z drugimi zahtevami glede poročanja;
 - b) z natančno preverbo – v tesnem sodelovanju z državami članicami – zahtevanih informacij, potrebnih za predložitev vloge za nepovratna sredstva za sofinanciranje s strani Unije, da bi zmanjšali raven podrobnosti, potrebno v teh informacijah, in uskladili predložitev vloge s prakso;
 - c) s pravočasnim obveščanjem o spremembah sistema in morebitnih spremembah proračuna;
 - d) s poenostavitvijo postopka tega dela sofinanciranja s strani Unije, na primer s povečanjem prijaznosti platforme za vloge do uporabnikov ter z določitvijo popolnih in lahko dostopnih smernic, pri čemer se upošteva, da se ta postopek uporablja za neposredna nepovratna sredstva državam članicam v nasprotju s sporazumi o dodelitvi nepovratnih sredstev konkurenčnim subjektom.
24. POZIVA Evropsko komisijo in države članice, naj še naprej preučujejo, kako bi države članice učinkoviteje in bolj ciljno usmerjeno sodelovale, da bi povečale učinkovitost ukrepov za preprečevanje škodljivih organizmov rastlin in bolezni živali, na primer z uvedbo skupnih politik cepljenja glede zdravja živali ali spodbujanjem sodelovanja med državami članicami na področju nadzora glede zdravja rastlin, ter izboljšale učinkovitost upravljanja izkoreninjenja ali zadrževanja.
-